

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**

Kipras

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „tėvų atsakomybė“? Kokios yra asmens, turinčio tėvų atsakomybę, teisės ir pareigos?

Tėvų valdžios sąvoka apima vardo vaikui suteikimą, rūpinimąsi vaiku, jo turto valdymą ir atstovavimą jam bet kuriuo klausimu ar dėl bet kurio su juo arba jo turtu susijusio teisinio sandorio. Praktiškai ši sąvoka apima visus vaikai (kaip asmeniui) ir jo turtui svarbius klausimus.

Tėvų valdžia yra tėvų, kurie šia valdžia naudojami kartu, pareiga ir teisė. Naudojantis tokia valdžia turi būti paisoma vaiko interesų (Įstatymo 216/1990 6 straipsnis).

2 Kaip paprastai nustatoma, kam priklauso tėvų atsakomybė už vaiką?

Tėvų valdžia vaiko atžvilgiu abu tėvai naudojami kartu.

3 Ar gali būti tėvų atsakomybė paskirta kitam asmeniui, jeigu tėvai negali arba nenori vykdyti pareigų savo vaikams?

Taip, tokiais atvejais teismas gali skirti globėją, turintį tėvų valdžią (Tėvų ir vaikų santykių įstatymo, Įstatymo 216/1990, 18 straipsnio 2 dalis).

4 Jeigu tėvai nutraukia santuoką arba išsiskiria, kaip išsprendžiamas tėvų atsakomybės nustatymo ateietyje klausimas?

Jeigu nutraukiama santuoka arba santuoka pripažįstama negaliojančia arba paskelbiama niekine, tėvų valdžios klausimą sprendžia teismas, kuris gali tėvų valdžią suteikti vienam iš dviejų tėvų, jiems abiem arba trečiajam asmeniui (Įstatymo 216/1990 14 ir 15 straipsniai). Jeigu teismas tėvų valdžią suteikia tik vienam iš tėvų, jis, atsižvelgdamas į vaiko interesus, gali nuspręsti ir dėl kito iš tėvų teisės matytis su vaiku (Įstatymo 216/1990 17 straipsnis).

5 Jeigu tėvai sudaro sutartį dėl tėvų atsakomybės, kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis, kad sutartis būtų teisiškai įpareigojanti?

Teismas privalo paskelbti nutartį dėl susitarimo, kad jis taptų teisiškai privalomas.

6 Jeigu tėvai negali susitarti dėl tėvų atsakomybės, kokios alternatyvios priemonės padeda šį konfliktą išspręsti nesikreipiant į teismą?

Šiuo metu teismo procesui alternatyvių ginčo sprendimo būdų nėra.

7 Jeigu tėvai kreipiasi į teismą, kokius su vaiku susijusius klausimus gali išspręsti teisėjas?

Teisėjas gali sureguliuoti bet kurį su vaiku susijusį klausimą, įskaitant tėvų valdžios, teisės matytis su vaiku, lavinimo, sveikatos, turto valdymo, vardo ir (arba) pavardės, išlaikymo, kelionių į užsienį ir su pagrobimu susijusius klausimus.

8 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa turi priklausyti tik vienam iš tėvų, ar tai reiškia, kad jis gali visus su vaiku susijusius klausimus spręsti nepasitaręs su antruoju iš tėvų?

Ne, nes tai yra klausimai, pvz., susiję su vaiko turto valdymu, kurie nepatenka į globos teisių sąvoką siaurąja prasme.

9 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa priklauso abiem tėvams, ką tai iš tikrųjų reiškia?

Praktiškai bendra globa reiškia, kad tėvai turi kartu spręsti su savo vaiku susijusius klausimus. Paprastai tai reiškia, kad vaikas vienodą laiką gyvena su abiem tėvais.

10 Į kokį teismą reikia kreiptis, jeigu norima pateikti pareiškimą dėl tėvų atsakomybės? Kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis ir kokie dokumentai turi būti pridėti prie pareiškimo?

Jurisdikciją turintis teismas yra apylinkės, kurioje yra įprastinė nepilnamečio gyvenamoji vieta, šeimos bylų teismas. Procesas pradedamas pateikiant pradinį prašymą be rašytinio patvirtinimo. Šiuo etapu lydimųjų dokumentų nereikia.

11 Kokia tvarka yra taikoma šiais atvejais? Ar galima pasinaudoti pagreitinoto proceso tvarka?

Prašymas įteikiamas kitai šaliai, kuri prašoma atvykti į teismą prašyme nurodytą dieną ir išdėstyti savo požiūrį. Su vaiku susijusiose bylose skubos tvarka taikoma tik vaiko pagrobimo atvejais. Nepaisant to, teismai užtikrina, kad šioms byloms dėl jų pobūdžio būtų teikiama pirmenybė. Be to, šioms byloms taikomas Europos žmogaus teisių konvencijos 6 straipsnis ir Kipro Respublikos Konstitucijos 30 straipsnis; minėtose nuostatose nurodoma, kad visi teismo procesai turi būti užbaigti per pagrįstą laiką.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Taip, jeigu jūs atitinkate teisės aktuose nustatytus kriterijus ir pagal Įstatymą 165(I)/2002 tuo klausimu gavote teismo nutartį.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl tėvų atsakomybės?

Taip. Įmanoma kreiptis į apeliacinį šeimos bylų teismą.

14 Tam tikrais atvejais, kad būtų įvykdytas sprendimas dėl tėvų atsakomybės, gali prireikti kreiptis į teismą. Į kokį teismą reikia kreiptis ir kokia tvarka yra taikoma?

Teismas, turintis jurisdikciją sprendimui dėl tėvų valdžios įvykdyti, yra tą sprendimą priėmęs teismas. Procesas pradedamas šaukimo forma pateikiant prašymą be rašytinio patvirtinimo – tam naudojama Proceso reglamente 2/90 nurodyta I tipo forma.

15 Ką reikia padaryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl tėvų atsakomybės būtų pripažintas ir vykdomas šioje valstybėje narėje?

Prašymą dėl pripažinimo ir vykdymo turite užregistruoti pagal Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 21 straipsnio 3 dalį. Prašymas turėtų būti užregistruotas apylinkės, kurioje gyvena vaikas, arba apylinkės, kurioje gyvena atsakovas (jeigu vaikas gyvena užsienyje), šeimos bylų teisme.

16 Į kurį šios valstybės narės teismą reikia kreiptis norint užginčyti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl tėvų atsakomybės pripažinimą? Kokios procedūros taikomos tokiais atvejais?

Jurisdikciją turi apylinkės, kurioje gyvena vaikas, arba apylinkės, kurioje gyvena atsakovas (jeigu vaikas gyvena užsienyje), šeimos bylų teismas.

Kai minėtasis prašymas įteikiamas atsakovui, jis turi teisę atvykti ir užregistruoti atsiliepimą, kaip nurodyta Įstatyme 121(I)/2000. Tas procesas priklauso Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 taikymo sričiai.

17 Kokios šalies teisė taiko teismas procese dėl tėvų atsakomybės, jei vaikas ar bylos šalys negyvena šioje valstybėje narėje arba yra skirtingų šalių piliečiai?

Taikoma Kipro Respublikos teisė, visų pirma Įstatymas 216/1990. Jeigu nė viena iš šalių negyvena Kipre, Įstatyme 216/1990 teigiama, kad Respublikos šeimos bylų teismai jurisdikcijos nagrinėti bylą neturi.

Paskutinis naujinimas: 15/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.